

آیین تخت و کلاه

(تاجگذاری)

پژوهش و نگارش

محمد علی اخوان

انتشارات اخوان خراسانی

سرشناسه	اخوان، محمدعلی، ۱۳۱۳-
عنوان و نام پدیدآور	آیین تخت و کلاه (تاجگذاری) / پژوهش و نگارش محمد علی اخوان.
مشخصات نشر	تهران، اخوان خراسانی، ۱۳۹۲-
مشخصات ظاهری	978-600-92526-7-1 ::
شابک	فیبا :
وضعیت فهرست نویسی	(چاپ اول: ۱۳۹۲) (فیبا).
یادداشت	تاجگذاری -- ایران -- تاریخ
موضوع	۱۳۹۲ الف ۳۴/ت ۶۵/DSR
رده بندی کنگره	۹۵۵/۰۴۳ :
رده بندی دیویی	۳۲۱۱۰۹۵ :
شماره کتابشناسی ملی	

انتشارات اخوان خراسانی

نام کتاب: آیین تخت و کلاه (تاجگذاری)

پژوهش و نگارش : محمد علی اخوان

ویراستار: محمد اخوان

طرح پشت جلد : مینا اخوان

صفحه آرا: بنیامین غفاری

تعداد صفحه: ۳۵۷

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۳

لیتوگرافی: چاپ و صحافی صادق

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

قیمت ۲۵۰۰۰۰

978-600-92526-7-1

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۵۲۶-۷-۱

آدرس: جنت آباد شمالی، خیابان کوروش شرقی، کوچه شهید محمدی، پلاک ۱۵.

تلفن: ۴۴۸۱۰۹۴۵ همراه: ۰۹۳۵۲۵۲۵۴۸۰ تلفکس: ۴۴۲۴۶۰۸۹

بخش اول فهرست مطالب

مقدمه	۹
سرآغاز	۱۱
فصل اول: آداب و رسوم و سنت ها	۲۵
الف: آداب و رسوم به مفهوم کلی	۲۵
ب: آداب و رسوم در انتخاب پادشاه و حکمران	۲۷
فصل دوم: سنت تاجگذاری	۴۳
الف: ضرورت برگزاری تاجگذاری	۴۴
ب: اهمیت و شرایط تاجگذاری	۴۶
پ: آداب و رسوم تاجگذاری	۵۳
۱- روز و ساعت مناسب برای تاجگذاری	
۲- خطبه خوانی	
۳- محل مناسب برای تاجگذاری	
۴- حضور مقام روحانی و اهمیت آن	
۵- رسم نثار و گوهرافشانی	
فصل سوم: اصطلاحات و واژگان مربوط به تخت و تاج	۶۹
الف: واژگان	۶۹
۱- انواع تاج	۷۵
۲- انواع دیهیم	۸۰
۳- انواع کلاه	۸۱
۴- افسرهای گوناگون	۸۳
۵- انواع تخت	۸۴
۶- انواع کرسی	۸۹

- ۷- انواع گاه ۸۹
- ۸- انواع اورنگ ۹۱

ب- اصطلاحات و علائم و سمبلهای تاریخی

- ۱- جام کیخسرو ۹۴
- ۲- تاج خسرو پرویز ۹۶
- ۳- ایوان و طاق کسری ۹۹
- ۴- تخت طاقدیس ۱۰۱
- ۵- درفش کاویانی ۱۰۶
- ۶- تخت قیدافه ۱۱۱
- ۷- یاره فرهی ۱۱۱
- ۸- تخت انوشیروان ۱۱۲
- ۹- تاج قزلباش ۱۱۴
- ۱۰- تخت شاه عباس ۱۱۶
- ۱۱- تاج کیان ، تاج سعادت ، تاج پهلوی ۱۱۹

فصل چهارم: منابع تاجگذاری ۱۲۳

- الف: دوران باستان ۱۲۳
- ۱- پیشدادیان ۱۲۶
- ۲- کیانیان ۱۳۲
- ۳- اشکانیان ۱۴۵
- ۴- ساسانیان ۱۴۷

ب- تاجگذاری پادشاهان اسلامی

- ۱- صفاریان ۱۹۹
- ۲- دیلمیان ۲۰۱
- ۳- صفویان ۲۰۳
- ۴- افشاریه ۲۰۹
- ۵- قاجاریه ۲۳۲
- ۶- پهلوی اول ۲۳۷

مقدمه مؤلف - ناشر

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و ایجاد زمینه دگردیسی تاریخی ، در ابعاد گوناگون زندگی اجتماعی ، سیاسی ، اقتصادی و فرهنگی مردم و باز شدن فضای پژوهش و نگارش ، اندیشمندان و پژوهشگران و منتقدین به قلم فرسایی در زمینه های گوناگون زندگی ایرانی پرداختند. بویژه درباره زندگی شاه ایران و خاندان سلطنت پهلوی و رجال سیاسی و درباری و دولتمردان و بازیگران صحنه سیاسی رژیم گذشته ، به حد وفور کتاب و مقالاتی به نگارش درآوردند.

هر یک از این کتابها در خصوص موضوع مشخصی و از زبان فرد و یا افراد معینی تهیه و تدوین شد و به نامهای گوناگون از زندگی نامه و خاطرات و یادداشت خصوصی و اسرار ناگفته و امثال آن ، به صورت کتاب ، با تصویرهای متنوع در اختیار خوانندگان حریص به این نوع مطالب قرار گرفت.

گو اینکه اکثر نوشته ها ، تکراری و به صورت مونتاژ از بقیه بود اما با تبدیل نام و نوع منبع ، به بازار عرضه گردید.

اینجانب که دیرتر از دیگران ، پا به عرصه گذاشتم ، دیدم چیزی برای من باقی نمانده است که در زمینه آن تحقیق کنم و تمام گفته ها و نوشته ها ، گفته و نوشته شده و زندگی نامه شاه و فامیل او و نیز درباریان و حتی خدمه و عمله و آکره دیگر از دوران کودکی تا مرگ ، به نگارش درآمده است ، تنها موضوعی که به نظر اینجانب باقیمانده ، تاج اعلیحضرت همایونی است که به طور کامل مورد دستبرد نوشتاری (و نه وجود خارجی) قرار نگرفته است ، اگر چه در لابلای نوشته ها به

تناسب از آن یادی شده و قسمتی از مراسم آن به نگارش در آمده ولی کامل نبوده است.

لذا اینجانب تصمیم گرفتم ، با توجه به اسنادی که در اختیار داشتم ، در این باره به پژوهش پردازم. ابتدا تصمیم بر این بود که تنها تاجگذاری محمد رضا شاه تحت نام «آخرین تاجگذاری» نوشته شود ، اما پس از افتادن در دریای منابع و اسناد تاریخی ، به مطالبی برخوردیم که دیدم برای آشنائی بیشتر به موضوع ، لازم است این مطالب آورده شود. لذا زمینه پژوهش توسعه پیدا کرد و از دوران آغازین تاج و تاجگذاری و کلیه مراسم مربوط به آن و آداب و رسوم عام و خاص آن مورد بررسی قرار گرفت.

ناگفته نماند که دسترسی به منابع اصل موضوع ، یعنی تاجگذاری محمد رضا شاه به خاطر از بین بردن آنها ، میسر نشد و تنها نوشته روزنامه ها و مجلات روز و مشاهدات عینی و اسنادی که خود به طور محدود در اختیار داشتم ، مورد استفاده قرار گرفت که از این جهت ممکن است کامل و نباشد.

در خلال تحقیق و جمع آوری مطالب ، بارها در تدوین و تقسیم بندی آنها بازبینی هائی صورت گرفت و پیش افتادن و پس افتادن و واپسگرایی هائی انجام شد و چندبار مطالب در بین فصلها ، جابجا گردید و بالأخره به نام "آیین تخت و کلاه" تقدیم خوانندگان عزیز گردید.

لازم به ذکر است که جزئیات مراحل و اماکن برگزاری تاجگذاری ، به طور مفصل در دو جلد آورده شد اما در مرحله اخذ مجوز از وزارت ارشاد تعداد زیادی از صفحات آن حذف و دو جلد در یک جلد خلاصه گردید . امیدوارم پژوهشگران و اساتید فن و دارندگان اسناد اصیل و واقعی مرا بخشوده و راهنمائیم بفرمایند..

با تشکر

محمد علی اخوان